

Promotor: prof. Bogusz Salwiński

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Katarzyna Woźniak

SYNESTEZJA W SZTUCE - FORMA POLISENSORYCZNA JAKO ŚRODEK EKSPRESJI RZEŹBIARSKIEJ

Poszukiwanie ekspresji formy rzeźbiarskiej w kontekście polisensorycznym zdaje się niezmiernie ważne w dobie naszego postmodernistycznego czasu, gdyż jest zdecydowanie erą doświadczania wzrokowego tak zwanej cywilizacji obrazkowej. W czasach, w których zdecydowanie oddalamy się od natury, pojętej klasycznie jako przyrody, zapominamy jak ważny wpływ na rozwój ma doświadczanie kontaktowe, doświadczanie rzeczywistości polisensorycznie (szczególnie wobec zagrożeń, które niesie rzeczywistość wirtualna, digitalna i cyfrowa).

Dla mnie ważne jest to co się wydarza w polisensorycznym procesie, jaki wpływ na kreację ma uruchomienie wszystkich zmysłów, odkrywanie zjawisk fizycznych materii i przekład ich na język semiotyki i semantyki sztuki.

Znaczącym zakresem mojej analizy jest badanie dysfunkcji zmysłów z jednej strony i spotęgowanie aktywności zmysłowej z drugiej. Zadaję pytania, czy dźwięk może mieć obraz, czyli czy może być obrazem, lub zapachem? Czy dźwięk może być rzeźbą, czy rzeźba może być dźwiękiem, a kolor może mieć smak lub kształt?

Artyści obdarzeni synestezją, często czerpią ze swoich własnych doświadczeń estetycznych, doznań międzyzmysłowych. Jest ekspresją formy, stanowi to ich temat oraz materię twórczą dzieła, jest sposobem opowieści.

Artyści, którzy nie doświadczają synestezji w sposób kliniczny, próbują skonstruować na zasadzie podobnej analogii lub w sprytny sposób podstawienia „sztucznie”, „wtórnie” - a jednocześnie ciekawie, oryginalnie stworzone z niczego - kompozycje synestetyczne.

Podstawowym tematem mojej pracy, jest próba semantycznego i aksjologicznego zrozumienia i określenia wpływu, jaki wnosi tworzywo w przekaz idei oraz stworzenie koncepcji dzieła polisensorycznego. Znaczącym aspektem moich badań nad formą, jest rodzaj materiału z jakiego jest wykonana - szczególnie glina, jako tworzywo poddawane działaniom ognia.

Bezpośredni kontakt z gliną, który określam wsłuchaniem się, uświadamia mi jak wiele chce mi ona powiedzieć, jak wiele daje mi możliwości, lub ile można zrobić z tej samej gliny. Przeważa nade mną ciekawość. Jest to praca pełna namiętności, ekspresji ale również ciszy, skupienia i cierpliwości. Gлина staje się moim najwierniejszym partnerem i przyjacielem, słuchamy siebie wzajemnie. W rozmowie z dziełem pragnę odsłaniać to, co zasłonięte. Forma w subiektywnym wrażeniu wpływu integracji sensorycznej na nią samą, to swoista konwersja momentu, doznania płynącego ze wszystkich zmysłów odczute w jednej chwili.

Uważam, że dzieło sztuki nie ma pełnić funkcji dekoracyjnej dla Świata, tylko go tworzyć, budować i zmieniać.

Nieustające poszukiwania, swoiste nasłuchiwanie dźwięku formy, z tym kojarzę pracę w glinie. Celem mojej analizy, jest możliwe odczucie synestezji w formie rzeźbiarskiej poprzez medium materii co w sposób aluzyjny określił Immanuel Kant swoim znanym paradoksem „Rzeczą zmysłów jest oglądać, rzeczą intelektu myśleć”.

Mój *Świat Zmysłów*, jest odbiornikiem ale również i przekaznikiem. Ukazuję synestezyjne odczucia autora oraz jest poszerzony o odczucia znanych autorowi osób, jego przyjaciół, również synestetów. Pionki stają w szeregu tworząc dźwięki ich temperamentów, osobowości oraz bagażu doświadczeń. Każdy z 63 elementów ma do opowiedzenia swoją własną historię w twórczej rozmowie z odbiorcą. Z każdym pionkiem można „rozmawiać” na takim poziomie na jakim się umie. Można dotykać, wąchać, smakować, słuchać i patrzeć. Zachęcam odbiorcę do odkrywania, swojej własnej synestezji zmysłów.

SŁOWA KLUCZOWE / integracja sztuki / integracja sensoryczna / synestezja / ideastezja / efekt kiki – bouba /